

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère

Mogvntiæ, 1617

Cap. 11. De recipientibus Sacramentum Extremæ vnctionis,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78332](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78332)

agroti, vel ab eodem proprio habeat potestatem. Nam illicitum graueque peccatum est in re graui vsurpare sibi alienum officium, ac iurisdictionem sine legitima autoritate: nam id alteri iniuriosum est, & perturbationis ac discordiarum causa. Quo nomine in Clementina prima De privilegiis, excommunicantur Religiosi administrantes sacramentum hoc Clericis aut Laicis, sine legitima facultate ad id habita, per privilegium sedis Apostolicæ, aut per licentiam parochialis Presbyteri.

De qua excommunicatione iam diximus in precedenti tomo 2. libro 18. nu. 408 & tribus sequentibus: addendum est tantum ex Caier. in verbo excommunicatio cap. 64. & Saero in 4. dist. 23. q. 2. art. 1. ad excusanda ab eadem iura & à peccato, sufficere rationem Presbyteri parochialis: seu quod ipse credatur habiturus ratum, & quoque animo laturus sit tale factum. Ratio est, quam habet Suarez loco post citando: quia in tali ministerio, iurisdictione non est de substantia sacramenti, nec per se illius principium (sicut est in sacramento poenitentiae) sed conditio necessaria ut licite fiat. Immo vero neque praesumptionem illam in extrema necessitate, seu immineente morte, esse necessariam ad excusationem, addit Sotus: quia non est intentio Ecclesiae infirmum priuare hoc sacramento (cuius vsu ex attrito fieri potest contritus) & per consequens, nec vigente extrema necessitate prohibere quemquam, qui potest illud ministrare. Id quod locum habere potest etiam si Parochus esset inuitus, expresse nolens nec per se, nec per alium ministrare: dummodo tamen vitetur violentia & scandalum; constetque illum inique id facere, & infirmum laborantem necessitate talis sacramenti, eodem dignum esse. Ita Suarez docet d. sp. 44. sect. 2. nu. 3. quia tunc non esset vsurpatio iurisdictionis, sed defensio innocentiae. Et quamuis tunc Parochus ipse sit inuitus, tamen potest praesumere; vel Episcopi, vel Summi Pontificis licentiam, rationemve non deesse; quia non est verisimile Ecclesiam velle in eo casu priuare infirmum tam vili remedio, neque iniquitati eiusmodi pastoris fauere, aut ei tribuere tam rigorosum ius, contra spiritualem salutem fidelium.

62. Restat dubitatio, An hoc sacramentum dari possit à multis Sacerdotibus simul: non enim tantum posse, sed etiam debere, videtur sequi ex eo, quod D. Iacobus loquatur plurali numero, *Inducat pr. sbyteros Ecclesie*. Sed in contrarium est decretum Alexandri tertij, relatum in cap. Quia fuit, De verborum signific. quod Sacerdos praesente vno clerico, ac etiam solus, possit infirmum vngere. D. autem Iacobus plurali vsu est pro singulari; vt sensus illius sit, inducat aliquem ex Presbyteris: sicut cum dicitur, *Qui agrotat, vocet medicos*, hoc est aliquem ex medicis. Sic enim dicuntur Matth. 27. latrones crucifixi cum Christo ei impropersse: cum cõfiter ex cap. 23. D. Lucæ vnum tantum id fecisset: ita ut sensus D. Mathaei esse debeat, latrones, id est, vnus ex latronibus. Aduerte autem ex D. Thomæ & aliorum sententia, quam sequitur Suarez *d. sp. 43. sect. 2. n. 5.* valide conferri hoc sacramentum à pluribus Sacerdotibus, partialiter sic concurrentibus, vt vnus faciat vnam vel plures vñctiones profereudo formas eis proportionatas, non item omnes essentielles: alius vero suppleat quæ defuerint. Quamquam id facere, cum re-
p. g. ut commun. vsu Eccl. sic, illicitum est, nisi necessitas aliqua excuset: vt si Sacerdos post peractas aliquas vñctiones moriatur, aut propter aliquod impedimentum omnes persequi nequeat. Tunc enim alter Sacerdos peragere debet eas vñctiones quæ restant, neque iam peractas repetere: vt pote ex se sufficientes in suo gradu ad verum sacramentum perficiendum. Suan enim significationem & perfectionem partialem habuerant, vt patet ex eo quod sacramentum completum fuisset ac perfectum, si cætera ad illius constitutionem requisita, fuissent illis ab eodem Ministro addita. Sicut ergo commune est huic sacramento, cum sacramento Eucharistiæ, vt plures habeat materias & formas partiales: ita etiam est, vt confectio vnus partis illius (tanquam ex se vnica) non debeat repeti, si nequeat idem Sacerdos ceteras eis adiungere, oporteatque ad integram sacramenti confectioem, alium Sacerdotem supplere defectum ipsius. Videri potest in seq. nu. 6. & 7. idem Suarez: & in consequenti octauo de eo; possitne istud sacramentum

conferri validum, si à pluribus simul Sacerdotibus conficiatur: sic nimirum vt dum vnus vngit oculos, alius vngat nares & sic de aliis. Quod quidem illicitum esse, & necessitate vigente reddi licitum sicut antedictum, pariter idem author censet. Fundamentum vero est, quod ex antedictis, nec ordo inier vñctiones, nec vnitas ministrum requiratur de necessitate ad validitatem huius sacramenti.

CAPVT XI.

De recipientibus sacramentum Extreme vñctionis.

SVMMARIVM.

63. Extrema vñctio non est conferenda mortuo. In dubio de morte, dari potest sub conditione.
64. Cui vno conferri debet.
65. Documenta aliquot de eo qui cum antea haberet, amisit vsu rationis in infirmitate: possitne ei administrari istud sacramentum.
66. Solus infirmus capax est huius sacramenti.
67. Explicatio difficultatis, An de necessitate sacramenti sit, vt infirmus illum constituat in periculo mortis.
68. Non datur hoc sacramentum damnatis ad mortem, nec nauigaturus periculis.
69. Senibus moribundis dari potest: itemque iis qui nunquam peccarunt actualiter.
70. Quæ partes corporis sint vngenda in administratione Extreme vñctionis.

NOTANDVM est primo, non esse conferendum hoc sacramentum iam vita functo. Ratio est, quia sacramenta sunt medicinae pro solis viatoribus instituta, vt iam docuimus libro 26. cap. 7. in initio. Cum vero de aliquo dubitatur an mortuus sit nec ne, ei conferri potest sub conditione, si non es mortuus, &c. iuxta communem Theologorum & Summulariorum sententiam, vt habet Suarez *d. sp. 42. sect. 1. sub initium*. Rationem addens, quia per eam conditionem adiunctam, tollitur omne periculum irrogandi sacramento iniuriam, & interea subuenitur proximo de magno subsidio suæ salutis, cuius forte adhuc capax est. Notandum est secundo, sacramentum hoc non nisi baptizato conferendum esse: cum baptismus iapua sit sacramentorum: neque omni baptizato, sed tantum ei qui rationis vsu habeat, vel alias habuerit. Illius enim capaces non esse infantes, nec perpetuo amentes, sicut nec sunt, aut fuerunt rationis; communis est, vt in ead. *sect. nu. 3. Suarez mens.* Theologorum consensus in 4. dist. 23. vno Ioanne Maiore excepto, qui contrarium tenens, repugnat vt Ecclesie consuetudini, sic & rationi: quia sicut tales non sunt capaces Poenitentiae: ita nec Extreme vñctionis, quæ est sacramentum consummatum Poenitentiae, quemadmodum habet Concilium Tridentinum sess. 14. in initio doctrinæ De Extrema vñct. Accedit quod non sunt capaces primarij effectus huius sacramenti: qui est, vt ante ex ipso Concilio Trident. proposuimus initio capitis quarti, si quid ex peccatis superit expandum illud abstergere, & animum infirmi alleviare, & confortare: excitando in eo magnam diuinæ misericordiae fiduciam, qua morbi incommoda leuius ferat, & tentationibus diuiniis facilius resistat. Quæ omnia supponunt rationis vsu: ante quem non contingit peccare actu, aut fiduciam diuinæ misericordiae concipere, aut diaboli tentationibus resistere. Et dare sacramentum ei in quo non potest suum primarium effectum habere, facile quod est.

Notandum est tertio, difficultate esse. Num ei qui habuit vsu rationis, dari possit hoc sacramentum, si in extremis constitutus, ipsum rationis vsu amisserit, nec sit compos sui. De qua tenenda sunt hæc documenta pro praxi.

Primum est. Secundum communem Theologorum sententiam, Suarez *hab. 1. ibidem nu. 5.* ad huius sacramenti substantiam sufficere, vt recipientis capax fuerit peccati actualis, deuotionis, tentationis, & resistentiae, itemque fiducia in Deum: neque obflare, quod hic & nunc tales actus exercere nequeat:

quia

quã etiam si ea ex parte sacramentum istud non iuuet ipsum actum, iuvat tamen quoad aliud pertinens ad eiusdem sacramenti effectum, finem ve præcipuum, nempe ad remissionem peccatorum actualium: quã forte ex eadem indiget; siue quia sacramentum penitentia ei applicari non potuit: siue quia non satis efficaciter applicatum est ob aliquam Penitentis indispositionem. Iam vero inter pertinentia ad memoratorum finem præcipuum, ponitur supplere vices sacramenti penitentia. Accedit Ecclesie usus frequens, quo iuari solent hoc sacramento illi, qui nequeunt alia sacramenta suscipere, eo quod defuncti sint omni rationis usu.

Secundum documentum est: Quod licet ad hoc sacramentum recipiendum necessaria sit intentio, immo & petitio recipientis, iuxta illud D. Iacobi cap. 5. Inducat Presbyteros Ecclesie: eam tamen actualem seu formalem esse, non requiri necessario; sed posse sufficere virtualem seu interpretatiuam, id est, ex Nauar. in Enchir. cap. 22. nu. 13. si tacite petierit, aut petiturus fuisse si meminisset: aut, vt habet Suarez nu. 6. si aliqua signa contritionis dederit, vel sitalis qui probabili ratione præsumatur ad hoc sacramentum recipiendum dispositus; vt præsumi potest, quoties non constat contrarium: quia qui malus non probatur, bonus esse præsumitur.

Tertium documentum est quod dicitur Thomã, in sequenti nu. 7. Suarez habet, Curandum esse vt hoc sacramentum fidelibus detur eo tempore, quo adhuc sunt sui compotes, & cogitare possunt quid circa se agatur: & ad deuotionem & fiduciam in Dei misericordia excitari.

Quartum est: Hoc sacramentum non esse dandum ei, quem constat amisisse rationis usum in malo statu & deo indispotum esse: ad illius effectum: tanquam eum qui ne implicite quidem seu interpretatiue, illud salutis remedium petierit, saltem per signa attritionis, & bonæ vitæ. De hoc idem Suarez consequenter in nu. 8.

Vltimum est, quod idem habet adhuc consequenter nu. 9. Timendam esse in huius sacramenti administratione indecentiam & immunditiam corporalem: cuius periculum potest maxime in phreneticorum vinctione contingere. Quæ quãta esse debeat, vt censeatur impedire sacramenti huius collationem ob eius irreuerentiam (cui postponenda est priuata personæ vtilitas) prudentiæ ministri relinquatur ponderandum.

Notandum est quarto, neque omnem baptizatum qui ratione vtatur aut rationis usum habuerit, capace esse huius sacramenti: sed solum infirmum de vita periclitantem: id quod communi consensu, vt habet Suarez dist. 42. sect. 2. nu. 3. à Theologis receptum est per illud D. Iacobi c. 5. Infirmatur quis in vobis. Quod & expressum est à Concilio Florent. in instruct. Armen. his verbis: Hoc sacramentum nisi infirmo de cuius morte timetur dari non debet. Et à Concil. Trid. sess. 14. De Extrema vinct. cap. 3. his verbis declaratur etiam, hanc vinctiõnem infirmis, esse adhibendam. Illis vero præsertim qui tam periculose decumbunt, vt in exitu vitæ videantur, constituti vnde & sacramentum ex vinctum nuncupatur. Ad hoc autem sacramentum infirmitatem in suscipiente requiri de necessitate sacramenti, i-tant inualidum sit collatum sano, communis est quoque Theologorum consensus: quia id perinde inferri potest ex verbis D. Iacobi, ac inferri eiusdem sacramenti ministram esse solum Presbyterum. Idem etiam habetur ex communi Ecclesie usu: ex quo, in Pontifici Romano, & in cap. Vnico De sacra vinctiõne, materia huius sacramenti vocatur oleum infirmorum.

An vero de necessitate quoque sacramenti requiratur vt infirmitas sit talis, quæ infirmum constituat in periculo mortis, dubium est: de quo Suarez in ead. sect. iudicat probabilissimum etiam requiri: cum sacramentum hoc institutum sit tanquam vltimum remedium hominum infirmorum: quo in grauissimo mortis periculo iuuentur, & ad gloriæ introitum quoad fieri potest disponantur. Vnde minimum requiritur hominem in decumbentem, vt ex tali infirmitate mors possit mortaliter timeri quantum est ex natura talis ægritudinis in tali subiecto. Accedit, quod si sacramentum hoc potest valide dari cuilibet ægrotanti morbo communi & ordinario, posse & licite dari. Nec enim ratio ef-

set cur eis negari deberet; quandoquidem in eo non fuerit iniuria sacramento, seu alicui ad ipsam necessitas. At communis Ecclesie usus ab omnibus Doctoribus approbatus habet, vt hoc idem sacramentum iis tantum infirmis conferatur quos infirmitas in graui mortis periculo constituit.

Veruntamen, vt idem Author nu. quinto subiunxit, quia de tali grauitate non potest haberi certitudo tanta, quin ex arbitrio prudentis pendeat: non est ex causa determinate spectanda sacramenti validitas, vt si forte infirmus aliquantulum præmature vngatur, sacramentum propterea nullum esse existimetur. Præsertim cum, etiam si ad illius debitam collationem oporteat expectare morbi grauitatem & mortis periculum: non tamen illud tempus in quo iam constitit ipsum vngendum, non posse naturaliter viuere: quia cum sacramentum hoc, quoad effectum suum secundarium, instituitur ad restituendam in infirmo sanitatem: non est constantium rationi, vt ad illud conferendum expectetur tempus in quo fere, manifeste necessarium est miraculum, vt talem effectum producat: quia in eo quodammodo tentaretur Deus, & de vigute sacramenti experientia quæretur. Quod vtrumque est à ratione alienum.

Notandum est quinto, Cùm solus infirmus sit huius sacramenti capax, non esse ob periculum mortis violentæ, damnatis ad mortem conferendum: neque bellatoris, aut nauigatoris cum probabili mortis periculo. Ita omnes Doctores sentire notat Suarez in ead. sect. 2. nu. 6. Addens ex omnium quoque sententia, aliud esse deis qui per violentiam factam, incidunt in morbum. Nam homo vere infirmus, vnde cumque infirmitas ortum habuerit, capax est huius sacramenti. Et ita, inquit ille, cum aliquis lethale vulnus accepit, & est in periculo mortis, vngendus est; quia iam vere ægrotat; etiam si causa ægritudinis fuerit violenta, quod accidentarium est. Idem pari ratione dici debet de muliere prægnante, ob partus dolores constituta iudicio medicorum, in probabili mortis periculo: vix enim contingit tale periculum esse sine ægritudine nata ex torsione & vexatione partium inferiorum. Idem etiam, & maiori ratione, de eo qui subito morbo correptus de vita periclitatur: quoniam ea subita infirmitas, est vere infirmitas.

Si quæras, an hoc sacramentum dari possit ij, qui ex solo senio versantur in probabili mortis periculo? Respondetur posse, ex T. biena in verba vinctiõne §. 6. nam senium est quoddam morbi genus. Posse quoque dari ei qui nunquam actualiter peccauit, pluribus authoribus in eam sententiam citatis docet, Suarez. in reliquis parte eiusdem sectionis 2. à nu. 7. Quæ in re tanquam speculationis scholasticæ non immorabimur. Sufficit nobis à D. Iacobo cap. 5. id insinuatum esse: cum dixit. Et si in peccatis sit, dimittuntur ei. Locutio enim illa conditionalis nihil ponit in esse: & ad summum supponit possibilitytatem peccandi, aut reliquias peccati, quæ non dubitantur inesse, saltem peccati originalis.

Notandum est postremo (de quo idem in sequenti sect. 3.) ad conficiendum hoc sacramentum, non esse quidem necessarium totum corpus hominis vngere, prout constat ex communi Ecclesie usu: attamen liberam non esse ministro, quas voluerit partes vngere; sed iuxta numerum quinque vinctiõnum, quas antea diximus, ad substantiam huius sacramenti pertinere, quinque partes determinatas vngendas esse: nempe quinque organa sensuum. Id enim esse ex Christi institutione, manifestatur sufficere per vsum & traditionem Ecclesie. Et fauet ratio, quia tales vinctiõnes applicantur per modum curationis adhibendæ radici morbi. Cum ergo radix & origo peccatorum, ad quorum curationem illæ instituantur, sit in quinque sensibus: consentaneum est in horum organa illas fieri, prout habet Ecclesie usus: & Conciliū Florent. in instruct. Armen. satis significauit per ea quæ ex eod. retulimus in præcedenti nu. 54.

Sed obiicit potest: quod si hoc sacramentum tale quid requirat, fieri vt is qui est truncis manibus, non sit illius capax. Respondendum est ex omnium Doctorum vt habet Suarez sententia: tunc vinctiõnem faciendam esse in parte propinqua, prout usus Ecclesie confirmat. Et ratio ostendit, quia cum talis homo non minus egeat huius sacramenti fructu, quã si membra integra haberet: consentaneum

est de

68.

69.

70.

est de illius institutione taliter sentire: vt tales minime excludat: præsertim cum nihil urgeat in contrarium, sicut vt geret in sacramento ordinis, quod in suscipiente requirit manus non tantum ad vñtionem qua consecratur, sed etiam ad executionem operis, ad quod consecratur, vt ad Missæ celebrationem.

CAPVT VLTIMVM.

De obligationibus circa Extremam vñtionis usum.

S V M M A R I V M.

- 71 Obligatio ad huius sacramenti susceptionem nõ est sub mortali.
 72 De o. casu excepti.
 73 Dispositio ad eandem susceptionem per penitentiam.
 74 Quatenus o. l. g. vñtio sit. suscipiendi Extrema vñtionis præmittere admittit at onem sacramentorum Penitentia & Eucharistia.
 75 Receptio Eucharistia post Extremam vñtionem.
 76 De ordine sumendi sacramenta Penitentia, Eucharistia, & Extrema vñtionis cum infirmus est omnium illorum capax.
 77 Ex officio Parochus & nonnunquam Episcopus tenetur hoc sacramentum ministrare: alij solum ex charitate, vbi vterque illorum deest.
 78 Requisita in ministrante hoc sacramentum & ritus seruandi in eo.

Hæc pertinent quæ latius tractat. Suarez to. 4. disput. 44. Quæ pro praxi quotidiana sufficiunt complectemur sequentibus documentis.

71. Primum est: Ad huius sacramenti susceptionem fideles non obligari sub mortali. Nam talis obligatio neque sequitur ex natura rei, neque habetur ex aliquo præcepto. Prius patet, quia hoc sacramentum vile est quidem, non tamen necessarium ad salutem: & ideo per illius omissionem sine causa urgente factam, perdere eum fructum quem à tali sacramento profertur habitum est in priore parte præcedentis capituli quarti, censetur prodigalitas quædam spiritalis, quæ non est de se peccatum mortale, cum sine eodem fructu possit æterna salus obtineri. Posterius vero, hoc est, nec talem obligationem ex aliquo speciali præcepto haberi. Ex eo probat Suarez, quod nec à Christo, nec ab Ecclesia, quodpiam tale impositum Theologi agnoscent.

72. Secundum est: Ex accidenti posse in duobus casibus peccatum mortale in prædicta omissione interuenire. Prior est ratio scandali, seu quando aliqui inde efficaciter inducerentur ad paruipendendum hoc sacramentum, vel ad generaliter negligendum remedia suæ salutis: vel ad iudicandum temere, & cum publica detractioe de salute spiritali proximi, & sic de similibus. Posterior casus est, quando ex contemptu sacramentum istud omittitur. De quo Concilium Trid. sess. 14. De Extrema vñtionem cap. 3. his verbis: Nec vero tanti sacramenti contemptus absque ingenti scelere, & ipsius Spiritus sancti iniuria esse posset. Ad quem contemptum aliqui putarunt sufficere, quod quis sciens & aduertens, directe nolit sacramentum hoc recipere. Sed Suarez vult talem quoque à mortali excusari posse: si ideo tantum nolit, quod se ad eam susceptionem sciat non adstringi sub mortali, & aliunde difficultatem ac repugnantiam sentiat. Qua sola de causa omittens, non dicitur omittere ex contemptu proprie dicto, ad quod ulterius requiritur, vt quis paruipendat sacramentum, & fructus eius: quod quidem vix potest cuiquam contingere, quin aliquo errore vel hæresi laboret circa idem sacramentum.

73. Tertium documentum est: Cum istud sacramentum sit de numero eorum quæ dicuntur sacramenta viuorum, seu existentium in gratia, ipsum non esse suscipiendum cum conscientia peccati mortalis. Vnde fit vt penitentia, quam cum intentione debita rectaque fide prærequirit in infirmo (si infirmitas non ademit ei rationis vñtum, & ille se mortaliter peccasse meminit) debeat esse contritio saltem existimata, perinde ac in præcedenti num. 34. diximus de con-

firmatione eum qua cõsentit, quod instituitur ad contuminationem sacramenti penitentia, sicut confirmatio ipsa ad perfectionem baptismi, conferendo scilicet gratia augmentum.

Quantum est: Vñtio receptum quidem esse, vt ante administrationem Extremæ vñtionis admittentur sacramenta Penitentia & Eucharistia: non videri tamen peccatum mortale talem ordinem immutare, si id minime fiat ex contemptu. Hoc Suarez in cit. disput. sect. 1. num. 2. probat: tum quia talis ordo non est res admodum grauis: tum quia non est necessarius ex natura rei. Nam sine susceptione sacramentorum Penitentia & Eucharistia, infirmus potest per contritionem sufficienter disponi ad susceptionem Extremæ vñtionis, sicut & Confirmationis: tanquam diuinæ gratia non ponens obiectionem: tum quia non inuenitur ea de re præceptum indubitatum: nec item constat memoratum vñtum, seu consuetudinem seruari sub apprehensione obligationis: sed solum quia dispositio rerum ita postulat: tum sacramentum hoc sit executum, & duo alia quasi præparantium se ad exitum, deposito onere peccatorum & sumpto viatico.

Quicquid autem sit, retinenda est in praxi recepta consuetudo, qua prius administrantur infirmo Penitentia & Eucharistia sacramenta, quam Extrema vñtionis: nisi quem infirmitas sic opprimat, vt nulla dans signa, non possit fieri particeps sacramenti Penitentia: & multo minus sacramenti Eucharistia. Cuius susceptio aliis quoque de causis potest in infirmo impediri, vt ob periculum vomitus, vel defectum iudicii sufficientis ad deuotionem, quam requirit tam digni Sacramenti susceptio. Taliter enim infirmo, in sua spiritali necessitate subuenitur per Extremam vñtionem, sine præmissione duorum illorum sacramentorum. Quod intellige iuxta dicenda in proxime sequenti libro, num. 78 & 79.

Iam si remissa vi morbi, fieret illorum capax, deberent ei administrari. Nam extremæ vñtionis sumptio non est impedimentum sumendi alia sacramenta, quando nihil aliud obstat. Et ita si infirmus post acceptam Extremam vñtionem labatur in peccatum mortale, non tantum potest, sed etiam tenetur sacramentaliter confiteri. Similiter si Eucharistiam petat, etiam si illam iam antea receperit, non est ei neganda si nihil aliud obstat, prout notat in fine citati numeri octaui Suarez.

Quintum documentum est: Cum peccatorum mortali-um confessio & Eucharistia sumptio sint in præcepto obligante sub mortali, pro mortis articulo, in quo conferenda est extrema vñtio: si aliquando tantum periculum esset, vt timeretur non futurum tempus pro omnibus illis tribus sacramentis suscipiendis: primum omnium faciendam esse confessionem, non quidem truncatam, vt sit tempus susceptioni duorum aliorum sacramentorum: sed integram cum præcipiatur non tantum fieri de omnibus mortalibus, quorum quis sibi conscius sit. Eam vero de præcepto debere Eucharistia præmitti, constat ex Concilio Trid. sess. 13. cap. 7. Præmittendam autem esse tunc Eucharistia sumptionem, Extremæ vñtionis sumptioni tamquam multo magis requisitam, patet ex eo quod sumptio ipsa Eucharistia tunc posita sit in præcepto: & ideo non tantum utilis, sed etiam necessaria sit ad vitandum peccatum mortale: si non aliud, saltem illud sub quo tale præceptum obligat. Sumptio vero Extremæ vñtionis, ne tunc quidem sit in præcepto, iuxta habita in principio huius capituli.

Sextum documentum est: Parochos solos teneri: per se loquendo, ad huius sacramenti ministrationem. Atque quod ipsi de se teneantur, patet: quia ex officio, & ideo ex iustitia, tenentur suis ouibus ordinare remedia salutis suæ ministrare, qualia sunt sacramenta quæ Christus pro omnibus fidelibus reliquit: & quorum administratio est in Ecclesia ordinario vsu, quando secundum rectam rationem & opportuno tempore petuntur: sicut Extrema vñtio petitur ab agrote, qui graui infirmitate laborans periclitatur de vita, Quod autem de se soli Parochi administrare teneantur, patet: quia alij non habent officium, ex quo oritur eiusmodi obligatio. Quamquæ specialis ratio est de Episcopis, vt Suarez monet sect. 2. num. 2. cum ipsi quoque sint pastores ani-

marum: